

ΠΕΜΠΤΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ (Πλάτωνος, *Νόμοι*, 643b – 644b)

Κεφάλαιον δὴ παιδείας λέγομεν τὴν ὀρθὴν τροφήν, ἣ τοῦ παίζοντος τὴν ψυχὴν εἰς ἔρωτα μάλιστα ἄξει τούτου ὃ δεήσει γενόμενον ἄνδρ' αὐτὸν τέλειον εἶναι τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς... Ὁ νῦν λόγος ἂν εἴη εἶναι παιδείαν τὴν πρὸς ἀρετὴν ἐκ παίδων παιδείαν, ποιοῦσαν ἐπιθυμητὴν τε καὶ ἐραστὴν τοῦ πολίτην γενέσθαι τέλεον, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐπιστάμενον μετὰ δίκης. Ταύτην τὴν τροφήν ἀφορισάμενος ὁ λόγος οὗτος, ὡς ἔμοι φαίνεται, νῦν βούλοιτ' ἂν μόνην παιδείαν προσαγορεύειν, τὴν δὲ εἰς χρήματα τείνουσαν ἢ τινα πρὸς ἰσχύν, ἢ καὶ πρὸς ἄλλην τινὰ σοφίαν ἄνευ νοῦ καὶ δίκης, βάνουσον τ' εἶναι καὶ ἀνελεύθερον καὶ οὐκ ἀξίαν τὸ παράπαν παιδείαν καλεῖσθαι. Ἡμεῖς δὴ μηδὲν ὀνόματι διαφερώμεθ' αὐτοῖς, ἀλλ' ὁ νυνδὴ λόγος ἡμῖν ὁμολογηθεὶς μενέτω, ὡς οἱ γε ὀρθῶς πεπαιδευμένοι σχεδὸν ἀγαθοὶ γίνονται, καὶ δεῖ δὴ τὴν παιδείαν μηδαμοῦ ἀτιμάζειν, ὡς πρῶτον τῶν καλλίστων τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν παραγιγνόμενον· καὶ εἴ ποτε ἐξέρχεται, δυνατόν δ' ἐστὶν ἐπανορθοῦσθαι, τοῦτ' ἀεὶ δραστέον διὰ βίου παντὶ κατὰ δύναμιν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τροφή = ανατροφή, διαπαιδαγώγηση.

ἀρετὴ τοῦ πράγματος = ἡ γνώση του αντικειμένου. *ἀφορίζομαι* = ξεχωρίζω.

τὸ παράπαν = καθόλου. *διαφερόμεθα αὐτοῖς* = διαφωνοῦμε μεταξύ μας.

ὁμολογοῦμαι = συμφωνῶ, παραδέχομαι. *ἀτιμάζω* = υποτιμῶ, περιφρονῶ.

παραγίγνομαι = παρουσιάζομαι, ἔρχομαι. *ἐξέρχεται* = εκτρέπεται, λοξοδρομεῖ.

A. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1α. **Ταύτην τήν τροφήν... παιδείαν καλείσθαι**: Να μεταφρασθεί η περίοδος.
- 1β. Να αποδοθεί το νόημα ολοκλήρου του κειμένου σε 15 με 20 γραμμές.
- 2α. Να γράψετε τρεις (3) λέξεις του κειμένου, αυτούσιες ή τα παράγωγά τους, που επιβιώνουν στη γλώσσα σας ή και σε άλλες γλώσσες.
- 2β. **Ὁ λόγος ἡμῖν ὁμολογηθεὶς μενέτω**: Να γραφεί η πρόταση στον πληθυντικό αριθμό.
- 2γ. **Ἡμεῖς δὴ μηδὲν ὀνόματι ... ὁμολογηθεὶς μενέτω**: Να γίνει λεπτομερής συντακτική ανάλυση του χωρίου.

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Σε ποιο γραμματειακό είδος ανήκει το κείμενο, ποια η μορφή του συγκεκριμένου έργου του Πλάτωνος και από πόσα βιβλία αποτελείται αυτό;
2. Τι επιδιώκει ο Πλάτων με την συγγραφή των «*Νόμων*»;
3. Ποιες αρχές για την Παιδεία θέτει ο Πλάτων στο ανωτέρω κείμενο και πώς τις κρίνετε σε σχέση με τη σημερινή πραγματικότητα; (Η ανάπτυξη σε 30 με 40 γραμμές).
- ΣΗΜΕΙΩΣΗ**: Να δοθεί απάντηση σε **όλες** τις ερωτήσεις κατανόησης και σε δύο (2) από τις ερωτήσεις ανάπτυξης.

FIFTH ANNUAL EUROPEAN COMPETITION OF
"Exploring the Ancient Greek Language and Culture"

THIRD LYCEUM
EXAM QUESTIONS
TEXT (Plato, "Laws", 643b – 644b)

Κεφάλαιον δὴ παιδείας λέγομεν τὴν ὀρθὴν τροφήν, ἣ τοῦ παίζοντος τὴν ψυχὴν εἰς ἔρωτα μάλιστα ἄξει τούτου ὃ δεήσει γενόμενον ἄνδρ' αὐτὸν τέλειον εἶναι τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς... Ὁ νῦν λόγος ἂν εἴη εἶναι παιδείαν τὴν πρὸς ἀρετὴν ἐκ παίδων παιδείαν, ποιοῦσαν ἐπιθυμητὴν τε καὶ ἐραστὴν τοῦ πολίτην γενέσθαι τέλεον, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐπιστάμενον μετὰ δίκης. Ταύτην τὴν τροφήν ἀφορισάμενος ὁ λόγος οὗτος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, νῦν βούλοισ' ἂν μόνην παιδείαν προσαγορεύειν, τὴν δὲ εἰς χρήματα τείνουσαν ἢ τινα πρὸς ἰσχύν, ἢ καὶ πρὸς ἄλλην τινὰ σοφίαν ἄνευ νοῦ καὶ δίκης, βάνουσον τ' εἶναι καὶ ἀνελεύθερον καὶ οὐκ ἀξίαν τὸ παράπαν παιδείαν καλεῖσθαι. Ἡμεῖς δὴ μηδὲν ὀνόματι διαφερώμεθ' αὐτοῖς, ἀλλ' ὁ νυνδὴ λόγος ἡμῖν ὁμολογηθεὶς μενέτω, ὡς οἱ γε ὀρθῶς πεπαιδευμένοι σχεδὸν ἀγαθοὶ γίνονται, καὶ δεῖ δὴ τὴν παιδείαν μηδαμοῦ ἀτιμάζειν, ὡς πρῶτον τῶν καλλίστων τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσιν παραγιγνόμενον· καὶ εἴ ποτε ἐξέρχεται, δυνατόν δ' ἐστὶν ἐπανορθοῦσθαι, τοῦτ' ἀεὶ δραστέον διὰ βίου παντὶ κατὰ δύναμιν.

VOCABULARY

τροφή = raising, schooling

ἀρετὴ τοῦ πράγματος = knowledge of the subject matter

ἀφορίζομαι = outstand

τὸ παράπαν = not in the least

διαφερόμεθα αὐτοῖς = we disagree

ὁμολογοῦμαι = I agree, I admit

ἀτιμάζω = degrade, despise

παραγίγνομαι = appear, come

ἐξέρχεται = deviates, go off course

Questions of comprehension

- 1a. *Ταύτην τὴν τροφήν... παιδείαν καλεῖσθαι*: Translate the period.
- 1b. Comment briefly on the content of the whole text, in 15 to 20 lines.
- 2a. Write three (3) words from the text, which have survived in your language and/or in other languages, either identically or as derivatives.
- 2b. *Ὁ λόγος ἡμῖν ὁμολογηθεὶς μενέτω*: write the sentence in the plural form.
- 2c. *Ἡμεῖς δὴ μηδὲν ὀνόματι ... ὁμολογηθεὶς μενέτω*: Provide a detailed syntactic analysis of the passage.

Questions of elaboration

- 1) Which literary genre does the text above belong to, which is the form of the specific work of Plato and how many books does it consist of?
- 2) What was Plato's purpose for the composition of "Laws"?
- 3) Which are the principles about education proposed by Plato in the above text. How do you judge their relation with today's reality? (Write your arguments in 30 to 40 lines).

Note : You should answer **all** questions of comprehension and **two (2)** of the questions of elaboration.